

Xəyalə İsmayılova,
*Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab
mübadiləsi şöbəsinin müdiri*

AZƏRBAYCAN MİLLİ KİTABXANASI BEYNƏLXALQ MƏDƏNİ ƏLAQƏLƏR SİSTEMİNDƏ

Xülasə: *Məqalədə beynəlxalq kitab mübadiləsi, qarşılıqlı şəkildə imzalanmış memorandumlar, Beynəlxalq əməkdaşlıq zalı, Azərbaycan Milli Kitabxanasının iştirak etdiyi beynəlxalq sərgi və ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlər, kitabxananın xarici ədəbiyyat fondunda olan qiymətli kitablar haqqında qısa məlumat verilmişdir.*

Abstract: *The article provides brief information about international book exchange, mutually signed memoranda, the Hall of International Cooperation, the international exhibition in which the National Library of Azerbaijan participates, and international events held in our country, as well as valuable books in the library's foreign literature fund.*

Резюме: *В статье приводится краткая информация о международном книгообмене, подписанных совместно меморандумах, Зале Международного сотрудничества, международных выставках и проводимых в нашей стране международных мероприятиях, участником которых была Азербайджанская Национальная Библиотека, а также ценных изданиях, хранящихся в фонде иностранной литературы.*

Açar sözlər: *Milli Kitabxana, beynəlxalq əməkdaşlıq, memorandum, xarici ədəbiyyat fondu, beynəlxalq kitab mübadiləsi.*

Key words: *National Library, international cooperation, memorandum, foreign literature fund, international book exchange.*

Ключевые слова: *Национальная Библиотека, международное сотрудничество, меморандум, фонд иностранной литературы, международный книгообмен.*

Azərbaycan Milli Kitabxanasının Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsi fəaliyyətə başladığı gündən bu günə kimi öz işini uğurla davam etdirir. Belə ki, ingilis, fransız, alman, şərq və başqa dillərdə müxtəlif elm sahələrinə aid kitab, qəzet, jurnal, CD və s. kimi zəngin ədəbiyyat fonduna malikdir. Şöbəyə ədəbiyyat müxtəlif mənbələr vasitəsilə: Beynəlxalq kitab mübadiləsi (BKM), BMT, UNESCO, müxtəlif nəşriyyatlar, səfirliklər, sərgilər, hədiyyələr və respublika kitab mağazalarından pul köçürmə yolu ilə alınan kitablar və s. mənbələrdən daxil olur. Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq

kitab mübadiləsi şöbəsi 1994-cü ildən BMT-nin və ATƏT-in ehtiyat kitabxanası sayılır. Bu təşkilatlardan alınan qiymətli nəşrlər şöbədə araşdırılaraq çoxsaylı oxucuların istifadəsinə təqdim olunur.

Müstəqillik illərində Azərbaycan Milli Kitabxanası dünya və Avropa informasiya məkanına inteqrasiya edərək beynəlxalq əlaqələri daha da genişləndirmişdir. Azərbaycan Milli Kitabxanası İFLA (Kitabxana Assosiasiyası və Təşkilatlarının Beynəlxalq Federasiyası), CENL (Avropa Milli Kitabxanalar Konfransı Təşkilatı), BAE (Avrasiya Kitabxana Assambleyası), IMSLP (Petruççi Beynəlxalq Musiqi Kitabxanası) və s. təşkilatlara üzvdür. Bunun nəticəsidir ki, Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsi yarandığı vaxtdan bu günə qədər 70-ə yaxın xarici ölkənin milli, dövlət və universitet kitabxanaları, elmi təşkilatları ilə beynəlxalq kitab mübadiləsi həyata keçirir. Qeyd edək ki, bu əlaqələr müstəqillik illərində daha geniş vüsət almış və dünyanın 50-ə yaxın aparıcı kitabxanaları ilə qarşılıqlı memorandumlar imzalanmışdır.

Hal-hazırda şöbə tərəfindən ABŞ (Konqres, Koliforniya Los-Anceles Universitet Kitabxanası), Almaniya Federativ Respublikası (Milli, Humboldt Universitet Kitabxanası), Avstriya, Bolqarıstan Müqəddəs Kiril Mefodi adına Kitabxana, Belarus, Fransa, Macarıstan, Makedoniya, Mərakeş Krallığı, Yaponiya, İran İslam Respublikası, Cənubi Koreya, Vyetnam, Tayvan, Tunis, Türkiyə, Rusiya Federasiyası (Milli, Dövlət, M.İ.Rudomino adına Ümumrusiya Dövlət Xarici Kitabxanası, Rusiya Elmlər Akademiyasının İctimai Elmlər üzrə Elmi İnformasiya İnstitut Kitabxanası), Qazaxıstan (Milli, Milli Akademik Kitabxana), İordaniya və başqa ölkələrin milli, dövlət, universitet kitabxanaları ilə aktiv surətdə qarşılıqlı şəkildə beynəlxalq kitab mübadiləsi həyata keçirir.

Beynəlxalq kitab mübadiləsini həyata keçirmək üçün hər iki ölkə kitabxanaları arasında qarşılıqlı memorandumlar imzalanır. Qarşılıqlı əməkdaşlıq bir-birimizi mədəni, tarixi, ictimai-siyasi müstəvidə daha yaxından öyrənməyə şərait yaradır. Məsələn, 14 mart 2006-cı ildə Avstriya Milli Kitabxanasının direktoru Yohanna Raxinqerin iştirakı ilə Azərbaycan Milli Kitabxanası arasında memorandum imzalanmışdır. Avstriya Milli Kitabxanası tərəfindən dünya poeziyasının görkəmli nümayəndələrindən biri, Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvinin “Xəmsə”sinin burada saxlanılan əlyazması (Xəmsə kodeksi) əsasında hazırlanmış surəti bərpa işlərindən sonra orijinal vəziyyətə qaytarılaraq Azərbaycan Milli Kitabxanasına təhvil verilmişdir.

Bundan başqa, Almaniya Federasiyasının Humboldt Universitet Kitabxanasının Qafqaz bölməsi üzrə professoru Eva-Maria Auch və Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru Kərim Tahirovun iştirakı ilə ikitərəfli memorandum imzalanmış və “Azərbaycan musiqi alətləri”, “Azərbaycan etnik musiqisi”, “Qərbi Azərbaycan abidələri” adlı bir neçə kitab ona hədiyyə olunmuşdur.

2006-cı ildə Azərbaycan Milli Kitabxanası və 3 xarici ölkə milli kitabxanaları arasında qarşılıqlı memorandum imzalanmışdır. 5 iyul Çelyabinsk Vilayət Elmi Universal Kitabxanası, dekabr ayında Belarus Milli Kitabxanası və Türkiyə Cümhuriyyəti Milli Kitabxanası, 2007-ci ildə Fransa Milli Kitabxanası, 7 mayda Misir Ərəb Respublikasının İsgəndəriyyə Kitabxanası, 30 may tarixində Slovakiya Milli Kitabxanası, 21 noyabrda İran İslam Respublikasının Milli Kitabxanası və Arxivi, 30 may tarixində Slovakiya Milli Kitabxanası, Qazaxıstan Respublikası Milli Akademik Kitabxanası, A.Firdovsi adına Tacikistan Milli Kitabxanası, 2008-ci il 27 martda Niderland Milli Kitabxanası, 19 noyabrda Özbəkistan Respublikasının Milli Kitabxanası, 2009-cu il 8 iyulda Suriya Ərəb Respublikası Əl-Əsəd Kitabxanası, 2010-cu il iyunun 8-də Estoniya Milli Kitabxanası, Moldova Respublikası Milli Kitabxanası, İordaniya Milli Kitabxanası, 2011-ci il mayın 4-də İsveçrə Milli Kitabxanası, 2012-ci ildə Rusiya Dövlət Kitabxanası, həmin ilin iyunun 18-i Macarıstan Milli Kitabxanası, 3 dekabr Yunanıstan Milli Kitabxanası, 2013-cü il 22 mayda Polşa Milli Kitabxanası, 2015-ci il 15 sentyabrda Çin Milli Kitabxanası, Bosniya və Hersoqovina Milli və Universitet Kitabxanası ilə, həmin ilin 7 aprelində Azərbaycan Milli Kitabxanası, AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutu və Mərkəz Milli Kitabxanası arasında üçtərəfli əməkdaşlıq memorandumları imzalanmışdır.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Milli Kitabxanası xarici ölkə təşkilat, müəssisə və mədəniyyət mərkəzlərini də ədəbiyyatla təmin edir. Bunlara misal olaraq, ABŞ Vizual İncəsənət Kitabxanası, Azərbaycan Respublikasının Özbəkistan Respublikasındakı Səfirliyinin nəzdindəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi, Özbəkistan Respublikasının Sırdərya rayonu Əlişir Nəvai adına İnformasiya və Kitabxana Mərkəzi, Özbəkistan Respublikasındakı Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetində M.Füzuli adına Azərbaycan Mədəniyyət, Təhsil və Tədqiqat Mərkəzi, Azərbaycan Respublikasının Cenevrədəki BMT Bölməsi və digər beynəlxalq təşkilatlar yanında daimi nümayəndəliyi, Türkiyədəki Azərbaycan Kültür Dərnəyi, Türkiyə Cümhuriyyəti Prezident Administrasiyasının Millət Kitabxanası, Türkiyə Cümhuriyyəti Kastamonu Universitet Kitabxanası, Türkiyə Cümhuriyyəti Kocaeli Haydar Aliyev Kültür Evi, Türkiyə Cümhuriyyəti Türk Ədəbiyyat Vəqfi, Türkiyə Cümhuriyyəti Antalya şəhəri Azərbaycan Kültür və Dayanışma Dərnəyi, Rusiya Federasiyası Komi Milli Kitabxanası, Rusiya Federasiyası Xabarovsk Regional İctimai Təşkilatı “Azərbaycanlılar Birliyi”, Rusiya Federasiyası Novosibirskdə “Dostluq Fondu”, Qazaxıstan Respublikasının Əhməd Yasəvi adına Universitet Kitabxanası, Azərbaycan Respublikasının Qətər Dövlətindəki Səfirliyi, Azərbaycan Respublikasının Belçika Krallığı və Lüksemburq Böyük Hersoqluğu, Çin Xalq Respublikası, Belarus, Tacikistan,

Yunanıstan, Türkiyədəki səfirlikləri, Azərbaycan Respublikasının İstanbul şəhərindəki Baş Konsulluğu və s. göstərmək olar.

Eyni zamanda, Azərbaycan Milli Kitabxanası ölkəmizi təmsil edərək, xarici ölkələrdə keçirilən beynəlxalq kitab sərgilərində də yaxından iştirak edir. Bunlara Almaniya Federativ Respublikasının Frankfurt-Mayn şəhər Beynəlxalq Kitab Sərgisi, İtaliya Respublikası Bolonya şəhər Beynəlxalq Uşaq Kitab Sərgisi, Misir Ərəb Respublikasının Qahirə şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgisi, Qətər Dövləti Doha şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgisi, Türkiyə Respublikası İstanbul şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgisi, Rusiya Federasiyası Moskva şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkası, Belarus Respublikasının Minsk şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkası, Qırğızıstan Respublikası Bişkek şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgisi, İran İslam Respublikası Tehran şəhəri Beynəlxalq Kitab Sərgisi və s. daxildir.

Azərbaycan Milli Kitabxanası xarici ölkə vətəndaşlarının ədəbiyyatla bağlı sorğusunu da daim nəzərdə saxlayır, həmin şəxslərə öz diqqət və qayğısını göstərərək müvafiq ədəbiyyatla təmin edir.

Son 10 ərzində xarici ölkə kitabxanalarından 16926 ədəbiyyat daxil olmuş, 25775 ədəbiyyat işə göndərilmişdir.

2019-cu il 27-29 sentyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə VI Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkası keçirilmişdir. Həmin il Cənab Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə “Nəsimi ili” elan olunmuşdur. Azərbaycan Milli Kitabxanası filosof şair Seyid İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyinə öz töhfəsini verərək, həmin sərgidə 30-dan artıq əlyazmanın nümayiş olunmasını təmin etmişdir. Eyni zamanda, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyeva, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru, professor Kərim Tahirov və 13 ölkənin milli kitabxana direktorları, diplomatik nümayəndələrin iştirakı ilə Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsinin nəzdində Beynəlxalq əməkdaşlıq zalının açılışı baş tutmuşdur. Hal-hazırda Beynəlxalq əməkdaşlıq zalında 17 ölkənin (ABŞ, Albaniya, Türkiyə, Belarus, Qazaxıstan, Ukrayna, Moldova və s.) daimi guşəsi mövcuddur.

2022-ci il, VIII Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisi çərçivəsində Milli Kitabxananın Beynəlxalq əməkdaşlıq zalında Albaniya Milli Kitabxanası və sərgidə təmsil olunan digər ölkələrin iştirakı ilə Albaniyaya dair daimi guşənin açılışı baş tutmuşdur. Açılış zamanı Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə Albaniya Milli Kitabxanası direktorlarının iştirakı ilə qarşılıqlı əməkdaşlığa dair memorandum imzalanmışdır. Beynəlxalq əməkdaşlıq zalında öz yerini alan guşələrdə *Constantin Spinu. Arta decorativa din rss Moldoveneasca, Uaruara*

Buzıla Arta traditional din Republica Moldova, Виктор Вечерський. Замки та фортеці України, Ігор Гирич. Київ люди і будинки, Оксана Косміна. Традиційне вбрання Українців, Muso Toshmuhammad ogli Oybek. Navoiy, Равианов Поён Амир Темур сулоласи, Байбосънов. Сыр сандык, Kazakhstan 2050 toward a modern society for all, Central Asia 2050 unleashing the regions potential, XIX century will be Kazakhstans century to celebrate, Russias brand book, Alexei Postnikov. Russia in maps: a history of the geographical study and cartography of the country, Türkiyenin nadir endemikleri, Sermet Atacanlı Atatürk ve Çanakkalenin komutanları, Mary Roberts İstanbul Karşılaşmaları, Julia Pardoe Sultanlar şehri İstanbul, Doğan Kurban. Sinan's art and Selimiye, Strategic information technology governance and organizational politics in modern business, Professional development schools and transformative partnerships, Delivery and adoption of cloud computing services in contemporary organizations və s. kimi bir-birindən dəyərli kitablar öz yerini tutmuşdur.

Azərbaycan Milli Kitabxanasına gələn xarici və yerli qonaqlar Beynəlxalq əməkdaşlıq zalı ilə yaxından tanış olur, həmin ölkələrin kitabxanaları ilə birbaşa internet əlaqəsi yaratmaq mümkün olduğu üçün istədikləri mövzu üzrə axtarış edə bilirlər.

2020-ci il COVID-19 pandemiyasının ən ağır mərhələsində belə Azərbaycan Milli Kitabxanası fəaliyyət göstərmiş, oxucu sorğularına operativ şəkildə onlayn xidmət daha da təkmilləşdirilmişdir. Həmin dövrdə Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsi beynəlxalq kitab mübadiləsini həyata keçirdərək, xarici ölkə milli kitabxanalarına 1881 nüsxə ədəbiyyat göndərmiş, 240 nüsxə ədəbiyyat isə qəbul etmişdir.

2020-ci il eyni zamanda, Cənab Prezident İlham Əliyevin Ali Baş Komandan olduğu Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı 30 il ərzində işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsi ilə də yaddaqalan oldu. Həmişə məlum olan ermənilərin mənfur siyasətinə məruz qalan Qarabağ məsələsi və əsrin soyqırımı sayılan Xocalı faciəsi haqqında yazılan dəyərli əsərləri xarici ölkələrdə təbliğ etmək üçün şöbə daim səy göstərmişdir. *“Leyla Aliyeva. Justice for Khojaly”, “Chingiz Qajar. Old Shusa”, “Khagani Ismail. Genocide committed by Armenians against muslims, Christians and jews”, “Fazil Qaraoğlu. Ermənilər və həqiqətlər”, Elmlər Akademiyasının İnsan Hüquqları İnstitutunun əməkdaşları tərəfindən nəşr olunan “Преступления Армянских террористических и бандитских формирований против человечества (XIX-XXI вв.)” və s. kimi, həmçinin qalibiyyətimizlə bağlı olan “İlham Əliyev. Əziz Şuşa biz qayıtmışdıq!”, “The history of the Patriotic War. Personality factor (September 27-November 10, 2020)” və s. ədəbiyyatlar dünya milli kitabxanalarına göndərilərək, dünya oxucularının istifadəsinə verilir.*

Azərbaycan Milli Kitabxanasının son illərdə həyata keçirdiyi əhəmiyyətli layihələrdən biri də elmin, mədəniyyətin tədqiqində əvəzsiz rol oynayan fundamental, eyni zamanda elmin, mədəniyyətin və digər sahələrə daxil olan sahəvi və şəxsi biblioqrafiyaların nəşridir. Bu işdə Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsi, dünya milli və 100 yaxın universitet kitabxanalarının elektron kataloqunda mövzu üzrə 4 dildə (Azərbaycan, rus, türk, ingilis) axtarış edərək, materialları toplayıb, biblioqrafik yazı qaydasına uyğun olaraq təsvir edərək aidiyyatı şöbəyə təhvil verir. Bu biblioqrafiyalara N.Gəncəvi, Ü.Hacıbəyov, İ.Əfəndiyev, Q.Qarayev, S.Vurğun, B.Vahabzadə, Elçin və digər fundamental biblioqrafiyalar daxildir.

Görülən işlərin nəticəsidir ki, xarici dillərdə ədəbiyyat fondu daim zənginləşir. Daxil olan ədəbiyyatlar içərisində qədim, orta və müasir dövrü əhatə edən kitablar mövcuddur. Bu kitablar sırasına XVI-XIX əsrlərdə Fraktur (Qotik yazı) yazı ilə nəşr olunan qiymətli kitabları aid etmək olar. 1573-cü ildə Elzever qardaşları nəşriyyatı tərəfindən çap olunan *“Homeri et Hesiodi certamen”* (*“Homerlə Yeziodun mübahisəsi”*), 1535-1615-ci illərdə yaşamış dövrünün tanınmış italyan həkimi, kimyaçısı, dramaturqu Covanni Batista Della Portanın latın dilində nəşr olunmuş *“De occvltis literarvm notis sev artis animi sensa. Oculte alijs fignificandi, aut alijs fignificata expifcandi enodandique Libri IV”* (İtaliya, Montisbeligardi nəşriyyatı, Apud Lakobum Follet Ekspensiv Lazari Zetzneri mətbəəsi, 1593) kitabı daxildir. Həmin kitablar şöbənin əməkdaşları tərəfindən araşdırılaraq Azərbaycan Milli Kitabxanasının Nadir kitablar və kitabxana muzeyi şöbəsinə təhvil verilmişdir. Bu kitablar yerli mütəxəssislərlə yanaşı, xarici alimlərin, Oksford Universitetinin professoru, Britaniya Akademiyasının üzvü, Amerika, Medievistika Akademiyasının müxbir üzvü, Oksford Biblioqrafiya Cəmiyyətinin üzvü, DFG (Almaniya Tədqiqatçılar Birliyinin) eksperti, Bavariya Dövlət Kitabxanasının (Münhen) orta əsrlərə aid əlyazmalar və qədim mətbu nəşrlər üzrə akademik komissiyasının daimi üzvü, kitab tarixi üzrə Almaniya-Rusiya işçi qrupunun üzvü Nigel Palmer və Moskva Dövlət Universitetinin German və kelt dilləri kafedrasının müəllimi, filologiya elmləri doktoru Nataliya Qanina kimi alimlərin diqqətin çəkmiş, bu sahə üzrə bəzi araşdırmalar aparmışlar.

Azərbaycan Milli Kitabxanası və Alman-Azərbaycan Cəmiyyəti tərəfindən bu kitabların araşdırılması üçün mütəxəssis dəvət olunmuş, bu sahədə bir çox işlər görülmüşdür. Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsinin fondunda Qotik yazı ilə XVIII əsrə aid 312 nüsxə kitab, XIX əsrə əhatə edən 413 nüsxə kitab, Qraf V.Paninin şəxsi kitabxanasına məxsus 20 nüsxə kitab, 27 nüsxə müqəddəs dini kitablar, 54 sovet broşuraları, rus, alman və latın dillərində xüsusi qeydləri əhatə edən 25 nüsxə kitab mövcuddur.

Bununla yanaşı, Cek London *“White fang”*, *“Love of life and other stories”*, Lev Tolstoy *“Efendi ile uşağı”*, *“Savaş ve barış”*, Frans Kafka kimi dünya şöhrətli klassiklərlə yanaşı, günün nəbzinə uyğun olaraq, fondada müasir, çağdaş dövrün yazarlarının əsərləri də öz əksini tapır. Nümunə olaraq, Qabriel Qarsia Markes *“Strange pilgrims”*, Orhan Pamuk *“The new life”*, *“The black book”*, *“Babamın bavulu”*, *“Benim adım kırmızı”*, İlber Ortaylı *“Son imparatorluk Osmanlı”*, *“İmparatorluğun en uzun yüzyılı”*, *“Türkiyenin yakın tarihi”*, *“Defterimden portreler”*, Elif Şafak *“Bit palas”*, *“Siyah süt”*, *“Şehrin aynaları”*, *“Şemspare”* kimi ədəbiyyatları nümunə göstərmək olar.

Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsi körpü rolunu oynayaraq, Azərbaycan həqiqətlərinin bütün dünyaya yayılması istiqamətində, tariximiz, mədəniyyətimiz, incəsənətimiz, elmimiz üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən ədəbiyyatları əldə etmək və yaymaq istiqamətində öz işini davam etdirir.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Milli Kitabxanası-90 məqalələr məcmuəsi /Azərb. Resp. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərb. Milli Kitabxanası; baş red. və buraxıl. məs. K.Tahirov; red. A.Abdullayeva.- Bakı: Azərbaycan Milli Kitabxanası, 2013.- 152 s.

2. Azərbaycan Milli Kitabxanası: fotoalbom /Azərb. Resp. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərbaycan Milli Kitabxanası; layihənin rəhbəri və ön sözün müəll. Ə.Qarayev; tərt. K.Tahirov, G.Səfərləyeva.- Bakı: Təhsil, 2013.- 161 s.

3. Xarici dillərdə ədəbiyyat və beynəlxalq kitab mübadiləsi şöbəsinin illik hesabatları: 2012-2022.

4. İsmayılova, Ə. Azərbaycan Milli Kitabxanasında koronavirus (Covid-19) pandemiyası şəraitində elektron informasiya xidmətinin təşkili /Ə.İsmayılova; elmi red. K.Tahirov; red. E.Nəciyev; [ön söz əvəzi Ə.Əsgərli]; Azərb. Resp. Mədəniyyət Nazirliyi, Azərb. Milli Kitabxanası.- Bakı: Azərbaycan Milli Kitabxanası, 2021.- 231 s.

5. Tahirov, K. Dünya milli kitabxanaları. M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası: dərs vəsaiti /K.M.Tahirov; elmi red. A.Xələfov; rəyçi. K.Aslan, P.Kazimi; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Bakı Dövlət Universiteti.- Bakı: “Bakı Universiteti” nəşriyyatı, 2013.- 212 s.

6. Tahirov, K. M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının tarixi (1923-2008-ci illər) /K.Tahirov; elmi red. A.Xələfov; ixtisas red. A.Əliyeva-Kəngərli; red. N.İsmayılov, K.Aslan.-Bakı: Ulu, 2008.- 218 s.

7. <https://www.millikitabxana.az>